27/02/2020

Ο Χριστιανισμός γίνεται επίσημη θρησκεία του Βυζαντίου

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Στις 27 Φεβρουαρίου 380 ο Θεοδόσιος ο Α’ αναγνώρισε τον Χριστιανισμό ως επίσημη θρησκεία της αυτοκρατορίας, δηλώνοντας: «επιθυμούμε όλα τα διάφορα υπήκοα έθνη [...] να ακολουθούν τη θρησκεία που παραδόθηκε στους Ρωμαίους από τον άγιο απόστολο Πέτρο».

Ο Θεοδόσιος Α΄ (Flavius Theodosius Augustus, 11 Ιανουαρίου 347 – 17 Ιανουαρίου 395), γνωστός και ως Μέγας Θεοδόσιος, ήταν Ρωμαίος αυτοκράτορας από το 379 έως το 395, ο τελευταίος που κυβέρνησε τόσο στο ανατολικό όσο και στο δυτικό τμήμα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Βασίλευσε ως συναυτοκράτορας αρχικά με τον Γρατιανό και τον Ουαλεντινιανό Β΄ μέχρι το 383, στη συνέχεια μόνο με τον Ουαλεντινιανό Β΄ και από το 392 και μετά με συναυτοκράτορα τον γιο του Αρκάδιο. Αντιμετώπισε επιτυχώς τις βαρβαρικές εισβολές, την διείσδυση Γότθων κ.ά., οι οποίοι απειλούσαν ήδη την αυτοκρατορία με διάλυση (κάτι που για το δυτικό τμήμα του κράτους έγινε πραγματικότητα εκατό περίπου χρόνια μετά), και στερέωσε την αυτοκρατορία παραδίδοντας στους απογόνους κράτος στα όρια αυτού του Μεγάλου Κωνσταντίνου, με στρατιωτική και οικονομική ισχύ και, ακόμη περισσότερο, ενιαία και ισχυρή πολιτειακή ιδεολογία.

Στις 8 Νοεμβρίου του 392 έθεσε εκτός νόμου τις αρχαίες θρησκείες. Στις 2 Μαΐου 381 εξέδωσε το λεγόμενο «έδικτο κατά των αποστατών», με το οποίο τιμωρούσε με πλήρη στέρηση δικαιωμάτων δικαιοπραξίας όλους τους πρώην χριστιανούς που επέστρεφαν στην εθνική θρησκεία. Στις 21 Δεκεμβρίου 382 απαγόρευσε με ποινή θανάτου και δήμευση της περιουσίας των ενόχων εθνικών (που χαρακτηρίζονται «παράφρονες» και «ιερόσυλοι»), κάθε μορφή θυσίας, μαντικής, ψαλμωδιών προς τιμή των θεών ή τις απλές επισκέψεις σε αρχαίους ναούς.

Το 384 διέταξε την κατεδάφιση ή το σφράγισμα ειδωλολατρικών ιερών και υπέγραψε νέα απαγόρευση των θυσιών, ενώ στις 24 Φεβρουαρίου 391 ανανέωσε την πλήρη απαγόρευση των θυσιών και των επισκέψεων σε ειδωλολατρικούς ναούς: «Κανείς δεν θα μολυνθεί με θυσίες και σφάγια, κανείς δεν θα πλησιάσει ή θα εισέλθει σε ναούς, ούτε θα σηκώσει τα μάτια σε εικόνες φτιαγμένες από ανθρώπινο χέρι, διαφορετικά θα είναι ένοχος μπροστά στους ανθρώπινους και τους θεϊκούς νόμους». Ως συνέπεια της διογκούμενης έλλειψης ανεκτικότητας, το 392 καταστράφηκε ο μεγάλος ναός του Σέραπι στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου. Σταμάτησαν να δίνονται επιχορηγήσεις προς τα παγανιστικά ιερατεία, ενώ αυξήθηκε η οχλοκρατική βία εναντίον των παγανιστικών ναών και ομοιωμάτων με την υποκίνηση των μοναχών.

Η βασιλεία του Θεοδοσίου δεν παρουσιάζει συνταρακτικές επιτυχίες, ωστόσο ήλθε σε εποχή εξαιρετικά δύσκολη για την αυτοκρατορία και συνετέλεσε αποφασιστικά στη διάσωσή της. Ήταν ικανός στρατηλάτης και διπλωμάτης και σε όλη τη διάρκεια της βασιλείας του πολεμούσε συνεχώς με επιτυχία εναντίον εξωτερικών εχθρών.

Σήμερα πιστεύεται ότι δεν εξέδωσε διάταγμα επί των ημερών του για παύση των

Ολυμπιακών Αγώνων, όπως πολλοί του αποδίδουν.

Σύμφωνα με έρευνες νεότερων βυζαντινολόγων (Howell, Robinson κ.ά.· βλ. και Μαριάννα Κορομηλά, «Εν τω σταδίω»), δεν απαγόρευσε ο Μέγας Θεοδόσιος τους Ολυμπιακούς Αγώνες, αλλά τις θυσίες κατά την διάρκειά τους. Μάλιστα, οι Αγώνες συνεχίστηκαν για περίπου 30 χρόνια ακόμη και ο λόγος που έσβησαν (δεν διεκόπησαν – οι συγκεκριμένοι ιστορικοί μιλούν για φθορά και σβήσιμο) ήταν η έλλειψη χρημάτων (χορηγών) και κάποιες φυσικές καταστροφές, όπως η πυρκαγιά στον ναό της Ολυμπίας.

Εντέλει ο Μέγας Θεοδόσιος με τη θρησκευτική πολιτική του, καθόρισε την εξαιρετική θέση της Εκκλησίας στις δομές της λειτουργίας της αυτοκρατορίας, επιβάλλοντας το Χριστιανισμό ως επίσημη θρησκεία.